

ROGALAND
FYLKESKOMMUNE

TANNHELSE
ROGALAND FKF

ÅRSMELDING 2007

INNHALDSFORTEGNELSE

	side
1. Forord av styreleder	4
2. Innledning	5
3. Produksjon & økonomi	7
4. Specialisttjenester	10
5. Tannhelseutvikling	12
6. Kvalitetssystem	15
7. Helse, miljø og sikkerhet	15
8. Personell	16
9. Helsefremmende og forebyggende arbeid	19
10. Aktuelle saker	22
11. Utfordringer og tiltak for 2008	23
12. Tabellvedlegg	24
13. Adresseliste	31

1. Forord av styreleder

Totalleverandør av gode tenner!

Tannhelse Rogaland har gjort ein kjempeinnsats i 2007! Oppdraget frå Rogaland Fylkeskommune er ikkje berre oppfylt, det er overoppfyllt! Det er god grunn til å rosa alle tilsette og det tidlegare styret ved styreleiar Marit Thorsheim.

Tannhelse Rogaland gjer eit formidabelt arbeid for at unge, sjuke og rusmisbrukarar skal sikrast eit godt tannhelsetilbod. Samtidig vert det gjort eit stort og målretta arbeid for å få barn og unge til sjølv å ta betre vare på tennene sine. På toppen av dette er det om lag 30.000 vaksne som velger Tannhelse Rogaland når dei skal få ordna tennene sine. Dette gir organisasjonen vår ein svært brei kompetanse innafor alle pasientgrupper. Eller som ein gjerne kunne sagt i andre bransjar: *Me er totalleverandør av gode tenner!*

2007 viste at medarbeidarane i Tannhelse Rogaland har ein sterk evne til å dra i same retning. På hausten vart dei økonomiske bremsene sette på fordi det såg ut som om året ville enda med eit underskot. Tannklinikane utsatte innkjøp og gjorde grep for å auka innteninga. Dette er krevjande, for det kan gå på tvers av dei prioriteringane den enkelte meiner er rett. Men heile organisasjonen løfta i lag! Fasiten viser at tiltaka ga tydelege resultat, og at Tannhelse Rogaland har medarbeidarar som tar ansvar. Innsatsen og laganda er eit godt føredøme for ei kvar verksemd – offentleg eller privat!

2008 vert eit spennande år. Den nye spesialisttannklinikken skal takast i bruk, og det pågår ein brei prosess for å gjera Tannhelse Rogaland til ein meir attraktiv arbeidsplass. Engasjementet er imponerende, og kreativiteten er stor. Det lovar godt for resultatet!

Avslutningsvis vil eg på vegner av styret helsa til alle som velger Tannhelse Rogaland som sin nye arbeidsplass i 2008 eller kjem tilbake etter å ha vore borte ei stund: *De er hjarteleg velkomne!*

Vikeså 15. februar 2008

Knut Vassbø

Styret i Tannhelse Rogaland FKF 2007

Styremedlemmer

Knut Vassbø, styreleder
Lisbeth Vikse, nestleder
Marit Thorsheim
Sigmund Ringodd
Åse Irene Hermansen

Varamedlemmer

Tora Elisabeth Glimsdal Sandanger
Mimi Sandved Knudsen
Inger Marie Åsbø
Berit Lund-Andersen
Gerd Haugene Anonsen

Parti

KrF
H
Ap og PP
Ansattes representant
Ansattes representant

2. Innledning

Tannhelse Rogaland FKF

Siden 1. januar 2004 har den offentlige tannhelsetjenesten i Rogaland vært organisert som et fylkekommunalt foretak. Foretaksmodellen er etablert av fylkestinget for en prøveperiode på 4 år, og skal evalueres etter 3 år.

Tannhelse Rogaland FKF ivaretar fylkeskommunens ansvar for den offentlige tannhelsetjenesten. Vi driver helsefremmende og forebyggende arbeid og gir gratis tannbehandling til prioriterte grupper. Vår hovedoppgave og målsetning er å gi rett hjelp til rett tid og sette befolkningen i stand til å bevare tenner for livet.

Tannhelse Rogaland er den tjenesten i fylkeskommunen, bortsett fra offentlige kommunikasjon, som har størst kontakt med befolkningen. I 2006 var 147.800 rogalendinger under tilsyn av Tannhelse Rogaland.

Tannhelse Rogaland har 48 tannklinikker delt inn i 6 tannhelsedistrikter som ledes av en overtannlege, og til sammen 300 tannleger, tannpleiere og tannhelsesekretærer. Fylkestannlegen er daglig leder i foretaket, og har det overordnede ansvaret for den daglige driften. Tannhelse Rogaland driver tannlegevakt i Stavanger og Haugesund på lørdager, søndager og helligdager som er åpen for akutt tannbehandling.

Mål og oppgaver

Lov om tannhelsetjenesten (1983) pålegger fylkeskommunen følgende oppgaver:

- Tannhelsetjenesten skal spre opplysning og øke interessen for hva den enkelte og samfunnet kan gjøre for å fremme tannhelsen
- Ansvar for at tannhelsetjenester, medregnet spesialisttjenester, i rimelig grad er tilgjengelige for alle som bor eller midlertidig oppholder seg i fylket
- Tannhelsetjenesten skal organisere forebyggende tiltak for hele befolkningen
- Tannhelsetjenesten skal gi nødvendig forebygging og behandling til prioriterte grupper. Tilbudet skal være regelmessig og oppsøkende.

I St. meld nr. 35 (2006 – 2007) fremgår det at befolkningens tannhelse er betydelig forbedret de siste 30-40 år, men at ca. 10-15 prosent av barn og unge har tannhelseproblemer. Det store flertallet av voksne går regelmessig til tannhelsekontroll, men mange unnlater det av ulike grunner som for eksempel økonomi, angst, og livssituasjon. Vi har sosial ulikhet i tannhelse i Norge.

Regjeringen vil, som ett av tiltakene, styrke fylkeskommunen som forvaltningsnivå for tannhelsetjenesten. Dett skal skje gjennom blant annet å tillegge et følge med-ansvar for hele befolkningen når det gjelder tannhelse- og tjenesteforhold, styrking av fylkeskommunens rolle i folkehelsearbeidet og virkemidler knyttet spesialisttjenester. Andre nye oppgaver som forslås lagt fylkeskommunene er ansvar forskning, fagutvikling og kvalitetsutvikling innenfor tannhelsetjenesten, inklusiv privat sektor.

Gratis tannbehandling til prioriterte grupper

Lov om tannhelsetjenesten bestemmer hvem som har rett på gratis tannbehandling. I tillegg har Fylkestinget i Rogaland vedtatt at andre grupper også skal ha gratis tannbehandling på offentlig tannklinikk. Tilbudet om gratis tannbehandling skal gis i prioritert rekkefølge.

Voksne betalende pasienter er også velkommen på de offentlige tannklinikkene, både for at arbeidsdagen skal være faglig stimulerende for tannhelsepersonellet og for å opprettholde nødvendige økonomiske rammer.

Lovpålagte grupper med rett på gratis tannbehandling på offentlig tannklinikk

Gruppe A

Barn og unge fra 0-18 år.

Tilbud: Fri behandling på offentlig tannklinikk. Betaler selv for idrettsskinner.

Gruppe B

Psykisk utviklingshemmede over 18 år

Tilbud: Fri behandling på offentlig tannklinikk.

Gruppe C1

Eldre, uføre og kronisk syke med opphold i somatiske/psykiatriske institusjoner som sykehjem, aldershjem, omsorgsbolig og sykehus. Tilbud: Fri behandling på offentlig tannklinikk forutsatt at oppholdet vil vare utover 3 måneder. Kun akutthjelp dersom oppholdet er kortere.

Rusmiddelmissbrukere som oppholder seg i behandlingsinstitusjoner etter lov om spesialisthelsetjenesten og omsorgsinstitusjoner etter sosialtjenesteloven.

Tilbud: Fri behandling på offentlig tannklinikk når oppholdet har vart 3 måneder. Akutthjelp fra 1. dag.

Gruppe C2

Pasienter som mottar hjemmebaserte somatiske-/psykiatriske tjenester i åpen omsorg på grunnlag av vedtak etter Kommunehelsetjenesteloven. Praktisk hjelp etter lov om sosiale tjenester gir ikke rett til gratis tannbehandling.

Tilbud: Fri behandling på offentlig tannklinikk når hjelpen gis minst 1 gang i uken og det er forventet at den vil vare utover 3 måneder. Kun akutthjelp dersom oppholdet er kortere.

Gruppe D

Unge som fyller 19 og 20 år i behandlingsåret.

Tilbud: Betaler 25 % av honoraret inkludert tanntechnikerutgifter, unntatt for gitt behandling hvor trygderefusjon, helt eller delvis, vil dekke deler av kostnaden.

Ikke-lovpålagte grupper med rett på gratis tannbehandling på offentlig klinikk

Gruppe E1

Fengselsinnsatte.

Tilbud: Varetektsfanger og soningsfanger med opphold mindre enn tre måneder, tilbys kun akuttbehandling ved offentlig tannklinikk. Soningsfanger, samt varetektsfanger med opphold utover tre måneder, tilbys akutt- og nødvendig tannbehandling ved offentlig tannklinikk. For soningsfanger yngre enn 20 år, gjelder ikke 3-månedersregelen. Ved omfattende behandling, dekkes dette av pasienten selv eller av hjemkommunen etter lov om sosial omsorg.

Gruppe E2 tilhører etter revidert statsbudsjett 2005, gruppe C1.

Gruppe E3

Psykiatriske pasienter i åpen omsorg som får poliklinisk behandling i spesialisthelsetjenesten over en periode på minimum tre måneder.

Tilbud: Fri behandling på offentlig tannklinikk. Akutthjelp fra 1. dag.

Gruppe E4

Personer i pleie av pårørende. Pleiebehovet må attesteres av lege.

Tilbud: Fri behandling på offentlig tannklinikk når pleieperioden er forventet å vare utover 3 måneder.

Akutthjelp fra 1. dag.

Gruppe E5 - Ny gruppe f.o.m. 1. juli 2006

Rusmisbrukere som mottar kommunale tjenester etter sosialtjenesteloven § 4-2 a-d og § 4-3 på grunn av sitt rusmisbruk, i mer enn 3 måneder.

Tilbud: Fri behandling på offentlig tannklinikk, eller hos privatpraktiserende tannlege som Tannhelse Rogaland har avtale med. Akutthjelp fra 1. dag.

3. Produksjon og økonomi

Måloppnåelse 2007

- Budsjettmålene for 2007 er oppfylt
- Tilbudet til de prioriterte gruppene viser en økning på 4031 i forhold til driftsplan og budsjett, 3486 flere er behandlet i 2007 enn i 2006
- Netto driftsutgifter er innenfor budsjett
- Fokus på helsefremmende og forebyggende arbeid, med sikte på styrking og systematisering av dette, er videreført og registrerte tannhelsesdata for 5 og 12-åringene viser klar bedring.
- Styrking av tjenestene til eldre og langtidssyke er videreført og ca 600 flere er under tilsyn enn året før.
- Det er noe færre behandlet enn forventet i rusmisbrukergruppen.

Vurdering av driften for 2007

Personellsituasjonen, for tannleger har vært god. Det har vært en bedring i rekruttering av tannleger utdannet i Norge, men det er fortsatt behov for rekruttering fra utlandet.

Det er fremdeles en uheldig stor andel av tannlegene som slutter i stillingene hvert år. Konkurransen med privat praksis og delvis med andre fylker gir store utfordringer. Tiltak for å få tannlegene til å stå lenge i stillingene, er nødvendig for å sikre en god tjenesteproduksjon og god kvalitet på tjenestene.

Rekruttering av tannpleiere er og et problem. I tillegg er det i det nåværende arbeidsmarkedet og et økende problem å rekruttere til tannhelsesekretærstillinger.

Mål for tjenestefomfang er definert i årlig driftsplan og bestilling. Tilbud til de prioriterte gruppene i 2007 viser en økning på 4031 i forhold til driftsplan og bestilling. Økningen er forholdsvis størst i gruppen eldre og langtidssyke (gruppe C).

Aktivitet i forhold til forebyggende tannhelsearbeid er videreført og styrket, og samlet ressursbruk til dette er økt betydelig siste tre år. Overførte midler fra overskudd i 2004/2005 har bidratt til å finansiere denne satsingen i 2007.

Tannhelsesdata viser bedring, spesielt for 5- og 12-åringene. Det er gledelig at forskjellene mellom distriktene blir mindre.

For 18-åringene er bedringen mindre. Det er naturlig at bedring i tannhelse i yngre årskull vil registreres senere i målinger på dette årskullet.

Tannhelsetilbud til rusmisbrukere er opprettet i 2005/2006. Tjenesten tilbys delvis gjennom nyansatte tannleger (kompetanseteam) og delvis gjennom avtaler med privat praksis. Tilbudet er nå godt etablert og erfaringer med driften viser, som og var ventet, at for denne pasientgruppen er det vanskelig å få til et like effektivt behandlingsopplegg som for andre prioriterte grupper. De som har meldt seg, og som har rett til behandling, har fått tilbud om dette.

Sykefraværet var i 2006 5,6 %. I første kvartal 2007 var det 4,9 %. Som følge av problemer med datasystemet i Rogaland Fylkeskommune foreligger ikke data for fravær utover 1. kvartal 2007.

Manglende regnskapsoversikt for overføringer av refusjoner sykepenges og svangerskapspermisjoner og manglende forutsigbarhet av innbetalinger til KLP medførte at prognosen for regnskap 2007 i september var et underskudd på 1 til 1,5 mill. Dette gjorde det nødvendig på fokusere mer på inntjening / uprioriterte pasienter og å stramme inn på innkjøp, for å komme i balanse.

Ved regnskapsavslutningen i januar/februar er regnskapet tilført netto 2, 2 mill, hvorav 1 mill i trygdemidler og 1,2 tilbakeført KLP og arbeidsgiveravgift.

Manglende oversikt har slik medført en unødige reduksjon i tjenestetilbudet, til prioriterte grupper, ved noen tannklinikker.

På tross av dette er tjenesteproduksjonen svært god og de ansatte har vist lojalitet og evne til å tilpasse driften ved behov. **Alle ansatte må berømmes for innsatsen i 2007.**

Økonomi

Regnskapet viser netto mindre-forbruk på 2,3 mill, i forhold til budsjett, inkludert 6,3 mill fra overført overskudd for 2004 /2005. Av dette er 4 mill overført investeringer og 2,3 mill brukt til å styrke driften.

Hovedtall regnskap i hele tusen

Netto driftsbudsjett inkl.overskudd 05	126182
Netto driftsutgifter	126182
Resultat drift	0
Overført til drift fra overskudd	2325
Samlet overskudd	2325

Regnskap 2007 -hovedposter hele tusen

	Budsjett	Avvik
Lønn og sosiale utgifter	138807	-4196
Kjøp varer og tjenester	37145	-2826
Inntekter	49770	9348
Resultat		2325

Utgifter

I forhold til detaljert budsjett er det et merforbruk knyttet til lønn på 2,7 mill på ordinær drift, av dette er 1,7 mill innbetalinger til KLP og arbeidsgiveravgift. 0,6 mill av disse er tilbakeført etter avregning ved årsoppgjør.

Samlet merforbruk, utenom prosjekter, til lønn og kjøp av varer og tjenester, er 5,1 mill inklusiv moms.

Prosjekter som er gjennomført (forebyggende arbeid, poliklinisk kirurgi, overtidspolis, etter og videreutdanning, styreutgifter med mer), har en samlet utgift på 2,47 mill og inntekter på 2,88 mill, dvs. 0,42 mill i netto "overskudd".

Inntekter

Merinntekter fra pasientbehandling, inkludert inntekter fra prosjekter, er 8,2 mill, dvs. 5,3 mill fra ordinær drift og 2,9 fra prosjekter. Sykepengen fra trygden og refusjoner av lønn, er 0,9 mill høyere enn budsjett. I tillegg er det gitt tilskudd fra staten til utredning av kompetansesenter på 0,3 mill.

Merinntekter fra pasientinntekter og økte overføringer (trygderefusjoner med mer) er til sammen på 9,3 mill. **Resultat fra drift er balanse.** 2,3 mill er overført drift fra overskudd 2004/2005. **Samlet mindre forbruk, inkludert overført overskudd, er 2,3 mill.**

Behandlingsomfang

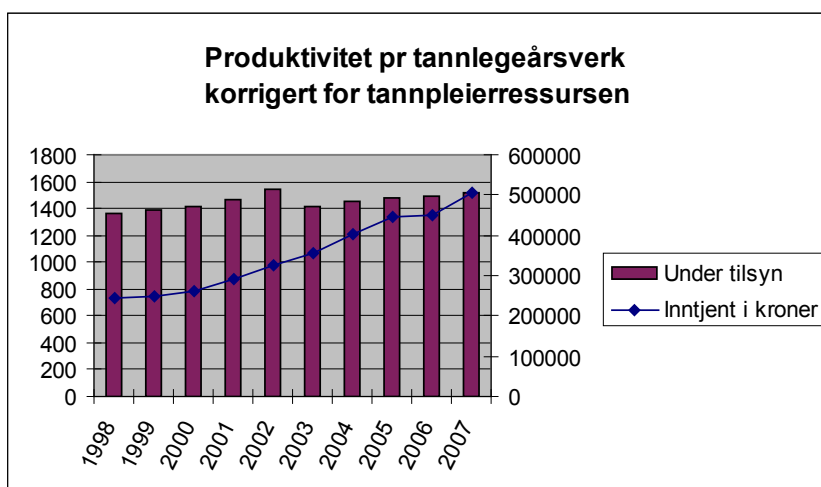
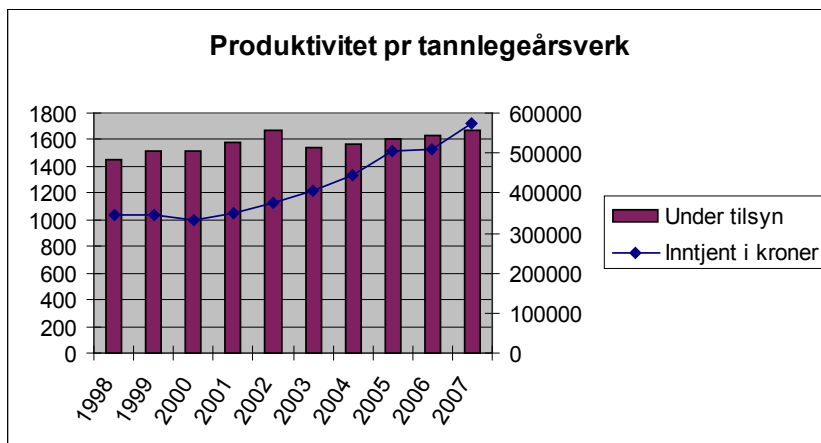
Antall under tilsyn og pasientinntekter de siste 4 årene

GRUPPER	2007			2006		2005		2004	
	Mål	Resultat	%	Resultat	%	Resultat	%	Resultat	%
Gruppe A	100000	102211	96	99 281	96	101579	96	98 664	95
Gruppe B	1 400	1446	94	1 435	95	1 390	95	1 433	97
Gruppe C 1	4 800	3025		2 837	88	2 660	86	2 555	88
Gruppe C 2		3057	88	2 662	57	1 931	72	1 662	83
Gruppe D	8 500	9435	87	8 963	87	9 281	86	8 514	86
Gruppe E	1 800	1357		1 058		967		1 015	
SUM A - E	116500	120531		116 236		117808		113843	
Gruppe F	24 000	29328	11	31 344	12	24 327	9	26 285	10
SUM A - F	140500	149859	37	147 580	37	142135	37	140128	36
Pas. inntekter	40, 6	48,5	mill	41,5 mill		40,2	mill	36,9	mill

Produktivitet

Kostratall viser at antall personer under tilsyn pr årsverk er høyere i Rogaland enn ellers i regionen og nasjonalt. Netto utgifter pr person under tilsyn i prioriterte grupper er lavere i Rogaland enn ellers i regionen og nasjonalt.

Produktivitet pr tannlegeårsverk				Produktivitet pr tannlegeårsverk korrigert for tannpleierressursen	
ÅR	Under tilsyn	Inntjent i kroner	Årsverk	Under tilsyn	Inntjent i kroner
1998	1453	343964	208	1359	242816
1999	1518	344008	208	1388	248483
2000	1518	334504	203	1414	261255
2001	1577	351559	196	1465	292904
2002	1673	373413	196	1548	326400
2003	1539	404963	216	1419	357139
2004	1567	445671	214	1447	402273
2005	1612	505281	217	1474	447816
2006	1635	509416		1494	451676
2007	1665	575633		1511	506989

4. Spesialisttjenester

Spesialisttjenester og spesialkompetanse

Spesialistkompetanse innen tannhelsetjenesten i Rogaland er stort sett dekket av privat praksis.

Tannhelse Rogaland FKF har en spesialist i kjeveortopedi (tannregulering) på Vigrestad, og en i periodonti (tannkjøttssykdommer) i Stavanger.

Det er mangel på oralkirurgisk kompetanse i Rogaland. SUS har kun hatt en oral kirurg i 80 % stilling. Stillingen ved Haugesund sjukehus står fremdeles ledig.

Tannhelse Rogaland har kunnet tilby oral kirurgisk behandling 6 dager i måneden ved Stavanger sentrum tannklinikk. Oral kirurg ansettes i full stilling fra 2008 knyttet til spesialisttannklinikken. Ellers mottar andre tannleger i foretaket med spesialkompetanse, henvisninger på enkle kirurgiske inngrep, som fjerning av visdomstenner og overtallige tenner, rotpissamputasjoner, og påliming av buttons i forbindelse med kjeveortopedisk behandling.

Odontologisk kompetansesenter

Den offentlige tannhelsetjenesten skal være en aktiv pådriver og aktør for å ivareta fylkeskommunens "sørge for ansvar" med hensyn til spesialisttjenester.

Utviklingen av et kompetansesenter vil være avgjørende, både for å ha nok spesialister i området og for å sørge for fremtidig utdanning og rekruttering av spesialister. Tannhelse Rogaland FKF startet i slutten av 2007 byggingen av spesialisttannklinikk i Bjergsted. Tannhelse Rogaland ønsker å videreutvikle denne klinikken slik at denne blir en del av et odontologisk kompetansesenter for Helseregion Vest.

I november 2007 var det møte mellom fylkestannlegen og Helsedirektoratet. I forlengelsen av dette møtet ble det fra Helsedirektoratets side bevilget midler til prosjektlederstilling for videreutviklingen av kompetansesenteret. Det er ansatt overtannlege i denne prosjektlederstillingen fra medio desember 2007.

Det betyr at utredningsarbeidet for et regionalt kompetansesenter i Stavanger fortsetter.

Behandling av rusmisbrukere

Rusmisbrukere har ofte et stort tannbehandlingsbehov, og Tannhelse Rogaland har fått tilført midler for å gi et tilbud om gratis tannbehandling til rusmisbrukere med kommunale tiltak. Tilbudet ble etablert 1. juli 2006 og gis ved Tjensvoll tannklinikk, Haugesund sentrum tannklinikk eller hos privatpraktiserende tannleger. Tannhelse Rogaland har inngått avtale med. Tannhelsetilbudet tar sikte på å fjerne smerter og infeksjoner samt å bevare tilfredsstillende tyggefunksjon.

Tilbakemeldingene av hvordan tilbudet mottas, formes av tilbakemeldinger fra brukere og kommunalt ansatte, samt ansatte ved enkelte behandlingsinstitusjoner. Brukerne selv gir positiv tilbakemelding og er takknemlige for tilbudet de får fra Tannhelse Rogaland. Både fra Nord- Rogaland og Sør – Rogaland rapporteres det om forholdsvis høy ikke- møtt frekvens, og det arbeides derfor med tiltak for å forsøke å begrense dette.

Stortinget har også økt bevilgningene til tannbehandling for innsatte i fengsel. Bakgrunnen er at en høy andel er rusmisbrukere og/eller har psykiske problemer.

Sosial- og helsedirektoratet tildeler midler til lavterskel helsetiltak i kommunene, som kan gå til å dekke tannhelsehjelp. Midlene er ment å dekke utgifter til akutt tannhelsehjelp som å fjerne smerter og infeksjoner. I Sandnes har Funkishuset inngått avtale med en privat praktiserende tannlege om tannhelsetilbud til rusmisbrukere uten tiltak – et såkalt lavterskel helsetilbud. Det samme tilbudet blir fra 2007 også gitt i Stavanger kommune i samarbeid med Tannhelse Rogaland.

Behandling i narkose og lystgass

Tannhelse Rogaland gir et tilbud om behandling i narkose i samarbeid med HS og SUS. Gjennomsnittlig ventetid for slik behandling var 130 dager i 2006. Det gjøres i midlertidig individuelle vurderinger, slik at småbarn og de med størst behov tas inn raskere. I 2007 har ventetiden for behandling imidlertid økt til 11 mnd ved HS som følge av at det ikke har vært kapasitet ved sykehuset. Dette problemet er ikke løst for 2008.

I 2007 har Bjergsted, Haugesund sentrum, Lura, Sandnes sentrum, Sauda og Sokndal tannklinikk gitt tilbud om lystgassanalgesi og mottatt henvisning fra andre tannklinikker. Annen premedikasjon for engstelige pasienter som ikke mestrer behandlingssituasjonen benyttes også. 11 av tannklinikkene har pulsoksymeter og oksygenapparat for å legge dette tilbudet bedre til rette.

Tannlegevakt

Tannhelse Rogaland har hatt tannlegevakt ved Stavanger sentrum tannklinikk og Haugesund sentrum tannklinikk siden 2000 og 2003. Årlig har de henholdsvis ca 1200 og 600 konsultasjoner. Samlet nettoutgifter er på vel 1,2 mill kroner.

Tannlegevaktene er åpne for akutt tannbehandling lørdager, søndager og helligdager fra kl 1300 til 1700, med telefontid fra kl 1300 til 1630. Tannlegevaktens åpningstider er kjent på legevaktene.

5. Tannhelseutvikling

Tannhelse Rogaland FKF rapporterer tannhelseutvikling på indikatorårskullene 5-, 12- og 18-åringer.

Sosial- og helsedirektoratet har anbefalinger i veilederen Tenner for livet (1999) om individuelle innkallingsintervall og lengden av disse, som også følges for indikatorårskullene: Tidligere har det vært vanlig å innkalle de fleste brukere til årlig kontroll. Det finnes en rekke faglige, økonomiske og etiske grunner for endring av disse rutinene både i offentlig og privat tannhelsetjeneste. Undersøkelser har vist at det er faglig forsvarlig å forlenge innkallingsintervallene opp mot 24 måneder for mennesker med god tannhelse. For andre kan det være behov for oppfølging med kortere intervaller.

Det er derfor grunn til å anta at tannhelsen for ALLE 5-, 12- og 18-åringene er bedre enn tabellene nedenfor viser. Mer detaljerte tabeller finnes i tabellvedlegget på side 24 – 30.

Imidlertid må det tas hensyn til at det kan være til dels store variasjoner innen et tannhelsedistrikt.

5-åringene

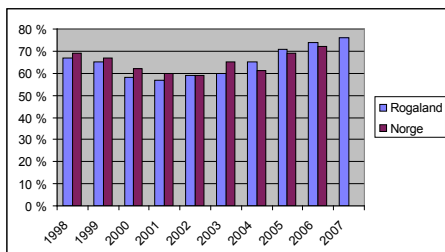
Den positive utviklingen i 5-åringenes tannhelse fortsetter. I 2007 var 76 % av de undersøkte 5-åringene uten hull i tennene (dmft =0). Det er en økning på 2 % fra 2006, og bedre enn landsgjennomsnittet.

Tabellen under viser antall 5-åringer som var undersøkt (REG) på tannklinikkene av totalt antall 5-åringer i fylket.

Nord-Rogaland, Nord-Jæren/Ytre Ryfylke og Sør-Jæren tannhelsedistrikt har mest fremgang fra 2006. Andelen kariesfrie 5-åringer varierer fra 68 til 80 % mellom distriktene. Det er også stor individuelle forskjeller i tannhelse.

Tannhelse Rogaland har satset mye på helsefremmende og forebyggende arbeid i denne og yngre aldersgrupper over flere år, gjennom samarbeid med helsesøstere, tiltak på helsestasjoner og i barnehager (se mer på side 14).

5-ÅRINGER 2007	TOTALT	REG.	dmft=0	% dmft=0	2006
Nord-Rogaland	1259	982	728	74,1	69,4
Sør-Ryfylke	200	143	97	67,8	72,3
Nord-Jæren/Ytre-Ryfylke	566	444	355	80,0	73,9
Stavanger	1523	1003	752	75,0	73,7
Sandnes	1130	858	664	77,4	78,1
Sør-Jæren	897	664	521	78,5	74,8
ROGALAND 2007	5575	4094	3117	76,1	73,7

% andel 5-åringar uten karieserfaring		
ÅR	Rogaland	Norge
1998	67 %	69 %
1999	65 %	67 %
2000	58 %	62 %
2001	57 %	60 %
2002	59 %	59 %
2003	60 %	65 %
2004	65 %	61 %
2005	71 %	69 %
2006	74 %	72 %
2007	76 %	

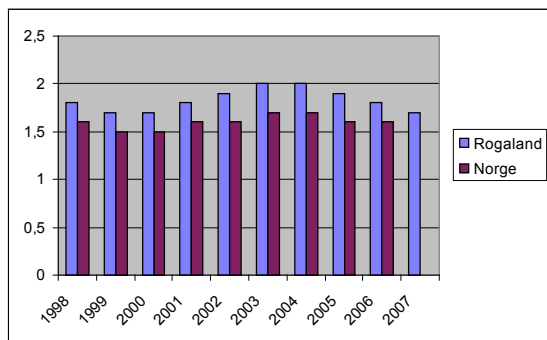
12-åringene

Gjennomsnittlig antall tenner med karies og fyllinger (DMFT) var for 12-åringene i Rogaland var 1,7.

Tabellen viser antallet 12-åringar som var undersøkt (REG) på tannklinikkene og forskjellen i tannhelse mellom distriktene. Det er gledelig med den svært gode fremgangen i Sør-Ryfylke. For andre er det stadig bedring, med unntak av Sør-Jæren som er stabilt.

DMFT for 12-åringar	TOTALT	REG.	DMFT	2006
Nord-Rogaland	1461	1107	1,73	1,8
Sør-Ryfylke	222	172	1,67	2,3
Nord-Jæren/Ytre-Ryfylke	618	496	1,36	1,8
Stavanger	1664	1139	1,61	1,7
Sandnes	1216	906	1,58	1,7
Sør-Jæren	1036	1036	1,88	2
ROGALAND 2007	6193	4603	1,65	1,8

DMFT for 12-åringene		
ÅR	Rogaland	Norge
1998	1,8	1,6
1999	1,7	1,5
2000	1,7	1,5
2001	1,8	1,6
2002	1,9	1,6
2003	1,91	1,7
2004	2,00	1,7
2005	1,89	1,6
2006	1,82	1,6
2007	1,65	

DMFT = antall tenner med karies og fyllinger, eller som er mistet pga karies.

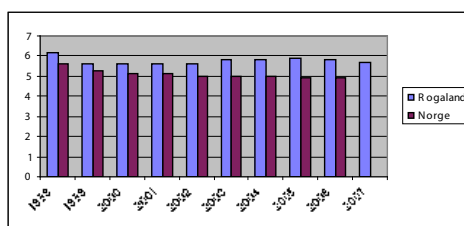
18-åringene

Gjennomsnittlig antall tenner med karies og fyllinger (DMFT) for 18-åringene i Rogaland var 5,68. Det er en svak bedring fra 5,8 i 2006.

Tabellen under viser antallet 18-åringer som var undersøkt (REG) på tannklinikkene og forskjellen i tannhelse mellom distriktene. Nord-Rogaland, Sør-Ryfylke, Sandnes og Sør-Jæren er tannhelsedistriktene med best fremgang i tannhelsen.

18-ÅRINGENE	TOT	REG.	DMFT	2006
Nord-Rogaland	1494	1080	5,80	5,98
Sør-Ryfylke	203	155	6,30	6,83
Nord-Jæren/Ytre-Ryfylke	618	478	5,60	5,6
Stavanger	1636	1142	5,30	5,17
Sandnes	1194	782	5,50	5,61
Sør-Jæren	930	664	6,30	6,54
ROGALAND 2007	6075	4301	5,70	5,80

DMFT for 18-åringene		
ÅR	Rogaland	Norge
1998	6,2	5,6
1999	5,6	5,3
2000	5,6	5,1
2001	5,6	5,1
2002	5,6	5
2003	5,8	5
2004	5,8	5
2005	5,9	4,9
2006	5,8	4,9
2007	5,7	

DMFT = antall tenner med karies og fyllinger, eller som er mistet pga karies

6. Kvalitetssystem

Kvalitetshåndbok

Tannhelse Rogalands elektronisk kvalitetshåndbok er et styrende dokument. Kvalitetshåndboken inneholder aktuelle lover og forskrifter og nødvendige prosedyrer og rutiner. Boken er bygget opp som en webside med enkel navigering, søk funksjon og utskriftsvennlig format.

Kvalitetssirkler

Alle ansatte på tannklinikkene deltar i kvalitetssirkler.

IKT – Informasjons- og kommunikasjonsteknologi

I Tannhelse Rogaland benyttes kun elektroniske pasientjournaler og digitalisert røntgen. Betalingsterminaler er installert på alle tannklinikker som er i daglig bruk.

Alle tannklinikkene har tilgang til internett.

www.tannhelserogaland.no

Tannhelse Rogalands webside brukes primært til jobbsøkere og publikum, med informasjon om ledige stillinger, oversikt over tannklinikkene, takster, helsefremmende og forebyggende prosjekter og tiltak i Rogaland, og nyttige lenker.

7. HMS - helse, miljø og sikkerhet

Det overordnede HMS-systemet for Rogaland Fylkeskommune gjelder også for Tannhelse Rogaland, og våre mål for HMS arbeidet er knyttet opp til overordnede og vedtatte mål i RFK.

Arbeidsmiljøutvalget i Tannhelse Rogaland (AMU) har hatt 4 møter og behandlet 32 saker i 2007. HMS-seksjonen i RFK bistått med veiledning, arbeidsplassbesøk, oppfølging ved skader og vaksinerings.

Skader

Det er meldt om 25 skader eller "nestenuhell" under arbeid på tannklinikkene i 2007.

Skadene (hovedsakelig stikk og kutt) følges opp etter vedtatte rutiner, om nødvendig i samarbeid med fastlege eller HMS-seksjonen.

Tannhelse Rogaland som Inkluderende Arbeidslivsbedrift

NAV og Tannhelse Rogaland har arrangert møte for ledelsen, tillitsvalgte, verneombud og kontaktpersoner i NAV for å evaluere IA-arbeidet i Tannhelse Rogaland.

Tannhelse Rogaland har oppnådd en 10 % reduksjon i forhold til intensjonsavtalen med hensyn til sykefravær. Vi har prosedyrer som ivaretar den ansatte og arbeidsgivers interesse, slik at oppfølging og systematikk er blitt bedre. Utfordringene blir å kunne tilpasse arbeidsoppgaver til ansatte med nedsatt funksjonsevne.

Intensjonsavtalen om et mer inkluderende arbeidsliv 2006- 2009 vil for oss bety:

- Å forebygge sykefravær, øke fokus på jobbnærværet og hindre utstøting fra arbeidslivet.
- Å øke rekrutteringen til arbeidslivet av personer som ikke har et arbeidsforhold

Tannklinikker og utstyr

Tannhelse Rogaland har 48 tannklinikker. Standarden på tannklinikkene er svært god.

Kopervik tannklinikk er flyttet til nye lokaler. Varhaug tannklinikk er blitt utvidet og har gjennomgått oppussing.

Høle tannklinikk er nedlagt. I den forbindelse har det vært møte mellom fylkestannlege, overtannlegen i Sandnes og representanter fra skole, helsestasjon og lokalpolitikere fra Høle. Tannhelse Rogaland FKF tar imot pasientene ved Sandnes tannklinikk og Hommersåk tannklinikk. I tillegg var det enighet om at det forebyggende tannhelsearbeidet skal styrkes, for eksempel på helsestasjon og i skolen.

ÅR	NYE TANNKLINIKKER	OPPUSSING AV TANNKLINIKKER
2001	Tananger, Skudesneshavn	Tjensvoll, Vigrestad, Tau
2002	Klepp, Hommersåk, Vedavågen	Oltedal, Kvernevik, Stavanger sentrum
2003	Hundvåg, Sokndal	Åkrehamn
2004		Sauda, Ålgård, Tau, Skjold. Bokn
2005		Bryne, Ølen, Finnøy; Sandeid
2006	Sandnes Sentrum	Bjergsted, Skjold, Nedstrand
2007	Spesialisttannklinikk i Stavanger	Varhaug

8. Personell

Sammensetning

Tannhelse Rogaland har ca. 300 ansatte i 247,9 stillinger. Likestilling er noe en bestreber seg på å ha fokus på i personalpolitikken generelt, selv om dette er en utfordring ettersom få menn søker utdanning som tannhelsesekretærer eller tannpleiere.

Stillinger	Kvinner	Menn	Totalt
Tannlege	62	40	102
Tannpleier	30	1	31
Tannhelsesekretær	134	0	134
Renholder	19	0	19
Rådgiver	1		1
Servicetekniker	0	2	2
Konsulent	2	0	2
Leder	2	6	8
Totalt antall stillinger			298

Opplæring og kompetanseutvikling

Tannhelse Rogaland utarbeider hvert år en opplæringsplan med oversikt over de enkelte tannhelsedistriktenes kursprogram. Kompetanseutviklingen skjer hovedsakelig på distriktsmøtene, personellmøtet og lokale og sentral kurs i tannlegeforeningen.

Det er avholdt 12 overtannlegemøter i 2007. Der tas aktuelle saker mht drift, produksjon, opplæring og budsjett opp. Referatene inneholder mye nyttig informasjon til tannklinikkene og ligger i Kvalitetshåndboken.

Tannhelse Rogaland har eget introduksjonsmøte for nyansatte og eget introduksjonsprogram for de første 6 månedene i ny jobb. Det er avholdt slikt kurs for nyansatte tannleger, tannpleiere og tannhelsesekretærer i 2007. Målet med kurset er å gi en innføring i Tannhelse Rogalands oppgaver og målsetninger og gi generell informasjon om rutiner og prosedyrer.

3 tannleger har tatt kurs i bruk av lystgass, 1 tannlege har fått godkjent kurs i implantatprotetikk slik at han kan utføre behandlingen for trygdens regning. 1 tannlege går på videreutdanning i protetikk med stipend fra Tannhelse Rogaland.

4 ansatte har fått stipend på 10 000 kroner hver.

Dager brukt til kurs pr ansatt i 2007

Tannhelsedistrikt	Tannl	Tannpl	Tannhsekr	Totalt
Nord-Rogaland	14,1	11	11,4	12,6
Sør-Ryfylke	5,1	2,0	4,2	4,5
Nord-Jæren/Ytre-Ryfylke	5,8	6	6,4	6,1
Stavanger	9,7	9,4	7,7	8,8
Sandnes	4,2	4,1	1,5	3,0
Sør-Jæren	15,5	18	9,8	13,4
TANNHELSE ROGALAND	10,5	9,9	7,7	9,2

Sykefravær

På grunn av overgang til nytt datasystem i Rogaland Fylkeskommune har det ikke vært mulig å føre eksakt statistikk på sykefraværet. Det som er klart er at sykefraværet for 1. kvartal 2007 var 4,9 %.

2006	5,6 %
2005	5,9 %
2004	6,8 %
2003	6,1 %
2002	7,1 %
2001	5,8 %
2000	6,1 %

Tanntrimmen

Fysisk aktivitet har positiv innvirkning på den fysiske og den psykiske helsen. Dette var utgangspunkt for at tanntrimmen ble virkelighet. Den skal være et virkemiddel til å forebygge sykefravær.

Ansatte som trimmet 3 ganger per uke 30 min eller mer per gang i perioden august 2006 til august 2007 var med i trekningen av gavekort. Trekningen ble foretatt på personellmøtet i Sandnes. Det ble trukket ut tre vinnere som fikk et gavekort pålydende 5 000 kr. Videre fikk 47 personer gavekort pålydende 1000 kroner.

Turnover årsaker til at tannleger har sluttet

ÅR	Privat praksis	Off. annet fylke	Flyttet tilbake til utlandet	Pensjon	Videreutdanning	Sum sluttet	Tannleger ansatt
2007	6	0	1	1	0	8	16
2006	8	3	4	1	1	17	20
2005	3	2	6	1	0	12	25
2004	3	5	5	1	1	15	17
2003	4	3	2	1	0	10	20
2002	8	10	2	0	2	22	18

Overtidspraksis

Avtale om overtidspersis er kommet i gang etter ønske om å bruke tannklinikkene etter ordinær arbeidstid. Overtidspersis forutsetter full stilling og er tidsavgrenset. Denne persisen må ikke gå utover inntjeningen og driften slik den er fastsatt i driftsplanene. Det skal føres eget regnskap for overtidspersisen, og utbetalt lønn inkluderer feriepenger og inngår ikke i pensjonsgrunnlaget. Fylkeskommunen krever bare at ekstra utgifter til denne driften dekkes. Tannlegene får 55 % av pasientinntektene, mens tannhelsesekretærene får 20 %.

Bonus

Bonus for arbeidsåret 2007 ga gode resultater for de ansatte. Distriktenes kursbudsjetter får også tilført midler fra bonuspotten.

Rekruttering og stabilisering

Tannhelsetjenesten har også i 2007 hatt problemer med å få tak i søkere til alle tannlege- og tannpleierstillingene, men har registrert flere norske søkere enn tidligere. Ved siden av annonser i fagtidsskriftene, er de ledige stillingene lagt ut på tannhelsetjenestens egen web-side www.tannhelse Rogaland.no.

Det arbeider nå 32 utenlandske tannleger i Rogaland, som for det aller meste er rekruttert fra Tyskland. Erfaringen er at de raskt er produktive på sin nye arbeidsplass.

Tannhelse Rogaland skal konkurrere om personell med privat praksis og med andre fylkeskommuner. Lønnsmessig er det fremdeles ikke mulig å konkurrere med privat praksis. I tillegg kan det være spesielle utfordringer knyttet til det å arbeide på mindre klinikker hvor man ikke drar nytte av et større faglig miljø. Lønnsnivået i Rogaland er lavere enn nabofylkene i sør og øst.

1 ansatt har hatt barnehageplass i fylkeskommunale barnehage i 2007. Dette er en innskrenkning i forhold til tidligere år. I utgangspunktet skal dette være et tilbud som er tildelt personell som er vanskelig å rekruttere eller beholde. Plassene beholdes til skolepliktig alder, så lenge ansettelsesforholdet varer. Det er behov for å utvide tilbudet om barnehageplasser, og kunne tilby bolig, spesielt i distriktene.

Erkjentlighetsgaver

Erkjentlighetsgaver tildeles ansatte som har vært ansatt i 25 år og i 2007 var turen kommet til:

Overtannlege Eivind Hauge

Tannlege Øyvind Eskildsen

Tannpleier Tone Olsen

Tannhelsesekretær Anne Margrethe Øye

Tannlege Henning Næsse

Tannlege Svein Ole Vikse

Tannhelsesekretær Ragna Driftland

I tillegg var det en 40 års jublant:
Olaug Iversen

9. Helsefremmende og forebyggende arbeid

Tannhelse Rogalands mål er å sette befolkningen i stand til å bevare tenner for livet. Den offentlige tannhelsetjenesten skal spre opplysning og øke interessen for hva som kan gjøres for å fremme tannhelsen. Den skal også organisere forebyggende tiltak for hele befolkningen.

Av Stortingsmelding nr.35 fremgår det at helsefremmende og forebyggende arbeid i sterkere grad enn før er en prioritert oppgave. Det er nye utfordringer, blant annet fordi det er flere eldre med egne tenner, og innvandrere med dårligere tannhelse. Det er derfor ansatt en koordinator for det helsefremmende og forebyggende arbeidet i Tannhelse Rogaland. Koordinatorens rolle er mellom annet strategisk planlegging, rådgivning, og kontakt med samarbeidspartnere på sentralt nivå. En annen viktig oppgave er å utvikle gode rapporteringsrutiner.

Tannhelse Rogaland har et tett samarbeid med helsestasjoner, barnehager, skoler, institusjoner, lag, foreninger og andre for å fremme tannhelsen i befolkningen. I RFKs Handlingsplan for folkehelse i Rogaland for 2006-2010, beskrives mange tiltak hvor Tannhelse Rogaland er en naturlig og viktig samarbeidspartner.

Profylaksepakker til helsestasjonene

Tannhelse Rogaland tilbyr alle helsestasjonene i Rogaland profylaksepakker, som inneholder tannkrem, tannbørste, fluortabletter og en brosjyre med anbefalinger vedrørende tannpuss og bruk av fluor. Pakkene deles ut av helsesøster ved småbarnskontroller på helsestasjonene, samtidig som tannhelse tas opp som eget tema.

Diverse aktiviteter

Tannhelsepersonell deltar på diverse aktiviteter gjennom året. Det kan være foredrag med fokus på munn- og tannstell på foreldremøter på skoler og i barnehager, på pensjonistmøter eller opplæring og kurs for pleiepersonell. Det er utarbeidet undervisningsopplegg/permer for de fleste gruppene. Målsettingen er at alle skal få det samme grunnleggende tannhelsetilbudet med hensyn til forebyggende arbeid uavhengig av bostedsadresse i fylket.

Puss i barnehager

Barnehager som ønsker å sette i gang med tannpuss, får hjelp og veiledning.

Ernæringsgruppe

Tannhelse Rogaland var i 2007 representert i ernæringsgruppen til fylkesmannen, som bestod av representanter fra fylkesmannen, mattilsynet, landbruk og skole/barnehage. Denne gruppen styres nå fra Tannhelse Rogaland.

VANN

Vann er sunt, godt og gratis. Tannhelse Rogaland anbefaler alle skoler å fjerne brusautomatene og i stedet gjøre frisk og kaldt vann tilgjengelig for elevene.

Glamat med I.V.A.R.

Tannhelse Rogaland stod på stand med I.V.A.R. under Glamatfestivalen i Stavanger. Sammen fokuserte vi på vann som tørstedrikk og arrangerte tannpussekonkurranser med små premier.

Antall timer på HEFO arbeid utenfor tannklinikken 2007					
Distrikt	Tannlege	Tannpleier	Tannhelsesekretær	Sum distrikt	2006
Nord-Rogaland	102	836	141	1079	887
Sør-Ryfylke	6	121	64	191	189
Nord-Jæren/Ytre-Ryfylke	30	37	5	72	221
Stavanger	31,5	203,25	30	264,75	409,5
Sandnes	4,5	361,25	0	365,75	398,5
Sør-Jæren	163	385	35	583	317,5
TANNHELSE ROGALAND	337	1943	275	2555,5	2019

PIFT - Prosjekt I Forebyggende Tannhelsetiltak

PIFT er et holdningsskapende og kompetansehevende tiltak. Prosjektet er initiert av Haugesund/Karmøy tannhelsedistrikt. Utviklingen av PIFT kan sees på som et ledd i implementeringen av veilederen "Tenner for livet".

Helsestasjonsperm

Helsestasjonene er en av tannhelsetjenestens viktigste samarbeidspartnere. Permen "Helsestasjon og tannhelse" er laget for å kvalitetssikre det tverrfaglige samarbeidet.

Helsestasjonen skal gi informasjon om tannhelse, tannhelsetilbud og helsefremmende og forebyggende tiltak. Aldersgruppen 0-3 år er spesielt viktig med hensyn til forebygging av tannsykdommer. Grunnlaget for god helseatferd legges i denne perioden.

"Helsestasjon og tannhelse" er et oppslagsverk og et verktøy for helsestasjon og tannklinikk. Den er delt ut til helsestasjonene i Rogaland og inneholder:

- informasjon til bruk ved småbarnskontroller
- generell og spesiell tannhelseinformasjon
- aktuelle tema og brosjyrer
- ferdig utarbeidede brev til helsestasjonen, som skal formaliserer samarbeidet.

"Tanntastisk"

Grunnskole delen i PIFT kalles Tanntastisk, og er utviklet i samarbeid med Håvåsen skole og HEMIL-senteret ved Universitetet i Bergen. Tanntastisk er beskrevet i folkehelseplanen for Rogaland fylkeskommune som et godt folkehelseiltak med overføringsverdi.

Tanntastisk er et helsefremmende undervisningsopplegg skrevet av og for lærere. Målet er å bedre ungdommers holdning til egen tannhelse og kosthold, øke kunnskapen om årsakene til dårlig tannhelse og på sikt redusere antall hull og syreskader hos ungdom.

I et tverrfaglig samarbeid har vi utviklet og implementert et holdningsskapende og kompetansehevende undervisningsopplegg rettet mot 8. klasse på ungdomstrinnet. Med en repetisjonsspiral i 9. og 10. klasse.

I undervisningsopplegget er alle fag samordnet rundt hovedtemaet - tannhelse. Prosjektet gir muligheter for å ta opp andre temaer som tobakkskader og kostholdsrelaterte sykdommer. Ettersom undervisningsopplegget var knyttet opp mot den tidligere gjeldende læringsplanen L-97, har Tanntastisk i 2007 gjennomgått oppgradering slik at det nå tilfredsstiller kravene som stilles i henhold til "Kunnskapsløftet".

Tannhelse hos ikke-vestlige minoriteter

Tannpleier Gunn går nye veier for å lære innvandrere om tannhelse

På venterommet til Bryne Tannklinikk møter vi Hrang Lung Nu Rem og hennes datter Christina. Hrang Lung er flyktning fra Burma og kom for et halvt år siden til Bryne via Malaysia. Christina som blir 2 år 19. mai er født i Malaysia. Hrang Lung er elev ved Språkstasjonen og kombinerer det med assistentjobb i en barnehage. Hun kan allerede snakke litt norsk. Christina er daglig i en annen barnehage og allerede godt i gang med sitt nye morsmål. Hrang Lung og Christina har time hos Gunn Ørjansen. Etter 18 måneders amming har Christina problemer med karies i fortennene i overmunnen. Hrang Lung er klar over problemet, men forteller at det i Burma ikke er uvanlig å amme barna til de er to år. På kurset til Gunn har hun imidlertid lært hva sunn kost og vann som tørstedrikk betyr for Christina og nå er kostholdet lagt om. De nye tennene skal ikke lide samme skjebne.

Fra HEFO-kontakt Lise Birkeland i Rogaland fikk vi tilsendt program for Tannhelse Rogalands HEFO-seminar på Utstein 24. mai. Et tettepakket, interessant program, men vi ble spesielt nysgjerrige på én post: Språkstasjon ved tannpleier Gunn Ørjansen. Et søk på Rogaland fylkeskommune ledet oss til Bryne Tannklinikk, og etter en telefon til Gunn la vi i vei til Jæren...

Tekst og foto: Trine Suphammer

Gunn Ørjansen har spesielt ansvar for barn med ikke-vestlig bakgrunn. Deres kariesproblemer skaper bekymring. Språkproblemer gjør kommunikasjonen med foreldrene vanskelig. Et par kvartaler fra tannklinikken holder imidlertid Time Språkstasjon hus. – En god samarbeidspartner, tenkte Gunn og fikk umiddelbar respons fra undervisningsleder Finn Audun Böhne.

Undervisningen ved Språkstasjonen bygger på Læreplan i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere. Undervisningen omfatter blant annet hvordan det norske helsevesenet fungerer, og hvordan en kan ta seg fram for å få tilgang til de tjenestene en trenger, for eksempel ordningen med fastlege, helsestasjoner for barn, skolelege og tannbehandling. Elevene skal også få kunnskap om hvordan kosthold og fysisk aktivitet innvirker på helsetilstanden. Røyking og inntak av for eksempel sukker i relasjon til nye folkesykdommer som

diabetes og overvekt er også aktuelle problemstillinger.

Gunn Ørjansen er blitt flink til å ta vare på materiale hun kan bruke for å illustrere sunn og usunn mat.

10. Aktuelle saker

Revisjonsrapport vedrørende tannhelsetilbudet til gruppe C

Rogaland Revisjon IKS foretok i 2005/2006 en forvaltningsrevisjon av Tannhelse Rogaland med bakgrunn i de lave tilsynstallene for gruppe C (eldre og langtidssyke som mottar pleie) sammenlignet med andre fylker.

I etterkant har fylkestinget vedtatt at Tannhelse Rogaland aktivt følger opp forslagene i rapporten. Dette arbeidet ble startet opp på slutten av 2006, og ny redegjørelse foreligger for fylkestinget våren 2007.

Det er gledelig at tallet for tilsyn i denne gruppen i året 2007 har økt med 395.

Evaluering av foretaksorganiseringen

Det er i 2007 foretatt en evaluering av foretaksorganiseringen av tannhelsetjenesten. Evalueringen har vært delt i en intern og en ekstern evaluering, gjennomført av Rogaland Revisjon. Rapportene ble behandlet i fylkestinget desember 2007.

Konklusjonene samlet er at organiseringen som foretak har ivaretatt fylkeskommunen sitt ansvar for tannhelse på en tilfredsstillende måte og at dette har gitt positiv effekt på utviklingen i tannhelsetjenesten som organisasjon og tjenesteyter.

Organisasjonsutvikling

Tannhelse Rogaland har i 2007 videreført arbeidet med organisasjonsprosessen 3T. **(Tilhørighet, Trivsel, Trygghet)**

Denne prosessen ble opprinnelig initiert av fylkestannlegen og vedtatt av styret i februar 06.

Bedriftsrådgiver/ psykolog Sigurd Haus er engasjert som konsulent for denne prosessen. Han har bred erfaring med utviklingsarbeid fra ulike organisasjoner og kjenner til tannhelsetjenesten fra arbeid med lederutviklingsprogram og konsulentbistand til noen av klinikkene.

Styringsgruppen for prosessen består av representanter for de tillitsvalgte og ledelsen. I tillegg til styringsgruppen er der engasjert en intern koordinator.

I 2006 ble det gjennomført en intervjuundersøkelse av 32 ansatte i Tannhelse Rogaland. Resultatet fra denne undersøkelsen ble presentert og jobbet videre med på kartleggingsseminarene som er blitt avholdt for alle ansatte i tidsrommet høst 2006, og vinter 2007. I alt er der gjennomført 4 kartleggingsseminar a to dager per seminar.

Fremdrift på prosessen:

Kartlegging - høst 2006, vinter 2007

Utredning av tiltak - vår 2007

Gjennomføring av tiltak - høst 2007 og høst 2008

Mars 2007 ble det gjennomført et oppsummeringsseminar etter kartleggingsseminarene. Deltakere var ledelsen og tillitsvalgte, til sammen 17 personer. Hovedmålsettingen var å forsøke å oppsummere resultatene fra seminarene og foreslå hvordan en skulle arbeide videre. I oppsummeringsseminaret ble de opprinnelige hovedutfordringene for prosjektet sett sammen med resultatene fra kartleggingsseminarene. Dette resulterte i til sammen 5 områder som en ønsket skulle utredes videre. Disse områdene kan stikkordsmessig beskrives som **lønn, ledelse og organisering, kompetanseutvikling og status**. Seminaret foreslo derfor å sette ned **4 utredningsgrupper** for å arbeide videre med disse temaene, og det ble også utarbeidet foreløpige mandater for disse gruppene. Gjennom disse 4 områdene mente seminaret at også utfordringen om stabilisering av personalet, særlig tannlegene og tannpleierne, skulle være ivaretatt.

De 4 gruppene fikk deretter presentere sine forslag under det årlige Personellmøtet som ble avholdt i Sandnes september 2007. De ansatte ble deretter invitert til å komme med innspill. Styringsgruppen har deretter hatt møter hvor de 4 utredningsgruppenes forslag er gjennomgått og vektet med hensyn til relevans og mulighet for implementering i Tannhelse Rogaland.

Dette arbeidet, samt fremlegging for styret, er forventet å fortsette i 2008.

11. Tannhelse Rogalands utfordringer og tiltak i 2008

Utfordringer

- Bedre tannhelsen i befolkningen
- Rekruttering og stabilisering av tannleger og tannpleiere
- Etablering av spesialisttannklinikk/kompetansesenter
- Evaluere og gjennomføre tiltak foreslått i OU-prosessen
- Gjennomfører tiltak i revisjonsrapporten vedr tannhelsetilbudet til gruppe C
- Tilbud om tannbehandling til rusmisbrukere
- Følge opp evaluering av foretaket

Tiltak

- Helsefremmende og forebyggende arbeid
  - Felles årshjul for HEFO – arbeid i alle distrikter
  - Videreføre og utvikle egne prosjekter
  - Igangsette tiltak i RFKs Handlingsplan for folkehelse
  - Videreføre ressursgruppe for ernæring
- Rekruttering-/stabiliseringstiltak
  - Vurdere nybegynnerlønnen for tannleger
  - Utrede/forbedre stabiliseringsstigen
  - Tilby sommerjobber til aktuelle fremtidige jobbsøkere
  - Tilby praksisplasser til sisteårs odontologistudenter
  - Videreføre etableringstilskudd
  - Seniortiltak
- Etablering av spesialisttannklinikk/kompetansesenter
  - starte planlegging av klinikken i nært samarbeid med tannhelsepersonellet som skal overføres dit
  - felles søknad fra vestlandsfylkene til departementet om opprettelse av kompetansesenter
  -
- 3T – trygghet – tilhørighet – trivsel/Oppfølging av tema
  - Lønn
  - Ledelse og organisering
  - Kompetanseutvikling
  - Status
- Gjennomfører tiltak i revisjonsrapporten vedr tannhelsetilbudet til gruppe C
  - Følge opp forpliktende samarbeidsavtaler med alle kommunene
  - Avholde regelmessige samarbeidsmøter med pleietjenesten
  - Tilby opplæring i munn- og tannstell for pleiepersonell
  - Innføre makstid for time til undersøkelse for nye brukere
  - Informasjonsarbeid i ulike organer/foreninger/bygdeblad osv
  - Vurdere gjennomføring av brukerundersøkelse for gruppe C

BARN OG UNGDOM 1-18 ÅR, FØDT 2006 - 1989

GRUPPE A	Totalt	Under tilsyn	Under tilsyn %	Us og behandlet	Us og behandlet %	Under behandling	Planlagt ikke innkalt*
Nord-Rogaland	25107	24331	96,9	15245	60,7	1499	9086
Sør-Ryfylke	3871	3634	93,9	2633	68,0	288	1001
Nord-Jæren/Ytre-Ryfylke	10454	10184	97,4	7023	67,2	494	3161
Stavanger	28445	26651	93,7	17004	59,8	1559	9647
Sandnes	20912	20437	97,7	14239	68,1	1201	6198
Sør-Jæren	17024	16671	97,9	12006	70,5	913	4665
ROGALAND	106119	102211	96,3	67839	63,9	5814	34372

*Inkluderer 1 og 2-åringene som får tilsyn på helsestasjon

PSYKISK UTVIKLINGSHEMMEDE OVER 18 ÅR

GRUPPE B	Totalt*	Under tilsyn	Under tilsyn %	Us og behandlet	Us og behandlet %	Under behandling	Planlagt ikke innkalt
Nord-Rogaland		415		389		35	26
Sør-Ryfylke		51		49		7	2
Nord-Jæren/Ytre-Ryfylke		133		122		7	11
Stavanger		277		261		15	16
Sandnes		199		164		18	35
Sør-Jæren		371		349		43	22
ROGALAND	1545	1446	93,6	1334	86,3	125	112

*Mangler tall fra kommunene.

ELDRE OG LANGTIDSSYKE I INSTITUSJONER (SYKE- OG ALDERSHJEM, OMSORGSBOLIGER, SYKEHUS OG RUSBEHANDLING)

GRUPPE C 1	Totalt*	Under tilsyn	Under tilsyn %	Us og behandlet	Us og behandlet %	Under behandling	Planlagt ikke innkalt
Nord-Rogaland	963	853	88,5	801	83,2	67	52
Sør-Ryfylke	144	108	75,0	99	68,8	14	9
Nord-Jæren/Ytre-Ryfylke	257	182	70,8	173	67,3	13	9
Stavanger	995	906	91,1	893	89,7	81	13
Sandnes	631	588	93,2	443	70,2	41	145
Sør-Jæren	433	388	89,6	343	79,2	33	45
ROGALAND	3423	3025	88,4	2752	80,4	249	273

*Registrerte personer i gruppen oppgitt fra helse- og sosialetatene i kommunene

PASIENTER SOM MOTTAR HJEMMEBASERTE TJENSTER, DEFINERT SOM NØDVENDIG HELSEHJELP

GRUPPE C 2	Totalt*	Under tilsyn	Under tilsyn %	Us og behandlet	Us og behandlet %	Under behandling	Planlagt ikke innkalt
Nord-Rogaland	1999	1058	52,9	754	37,7	93	304
Sør-Ryfylke	136	90	66,2	88	64,7	7	2
Nord-Jæren/Ytre-Ryfylke	296	147	49,7	143	48,3	13	4
Stavanger	796	629	79,0	482	60,6	60	147
Sandnes	556	482	86,7	326	58,6	48	156
Sør-Jæren	717	651	90,8	326	80,6	96	73
ROGALAND	4500	3057	67,9	2119	52,7	317	686

*Registrerte personer i gruppen oppgitt fra helse- og sosialetatene i kommunene

UNGDOM 19 OG 20 ÅR, FØDT 1988 OG 1987

GRUPPE D	Totalt	Under tilsyn	Under tilsyn %	Us og behandlet	Us og behandlet %	Under behandling	Planlagt ikke innkalt
Nord-Rogaland	2784	2370	85,1	1724	61,9	281	646
Sør-Ryfylke	416	331	79,6	299	71,9	57	32
Nord-Jæren/Ytre-Ryfylke	1095	958	87,5	793	72,4	133	165
Stavanger	2688	2253	83,8	1635	60,8	326	618
Sandnes	2107	1910	90,7	1439	68,3	243	471
Sør-Jæren	1814	1613	88,9	1360	75,0	191	253
ROGALAND	10904	9435	86,5	7250	66,5	1231	2185

PSYKATRISKE PASIENTER, PASIENTER I PLEIE AV PÅRØRENDE, PASIENTER I RUSVERN, FANGER

GRUPPE E	Totalt	Under tilsyn	Under tilsyn %	Us og behandlet	Us og behandlet %	Under behandling	Planlagt ikke innkalt
Nord-Rogaland		222		189		52	33
Sør-Ryfylke		15		14		4	1
Nord-Jæren/Ytre-Ryfylke		85		67		22	18
Stavanger		509		200		28	309
Sandnes		226		167		27	59
Sør-Jæren		300		233		19	67
ROGALAND		1357		870		152	487

UPRIORITERTE, VOKSNE BETALENDE PASIENTER

GRUPPE F	Totalt	Under tilsyn	Under tilsyn %	Us og behandlet	Us og behandlet %	Under behandling	Planlagt ikke innkalt
Nord-Rogaland	65018	9976	15,3	6143	9,4	52	3833
Sør-Ryfylke	9608	1945	20,2	990	10,3	4	955
Nord-Jæren/Ytre-Ryfylke	23890	3068	12,8	2299	9,6	22	769
Stavanger	81669	4781	5,9	2549	3,1	28	2232
Sandnes	49619	2806	5,7	2110	4,3	27	696
Sør-Jæren	40243	6752	16,8	5444	13,5	19	1308
ROGALAND	270047	29328	10,9	19535	7,2	152	9793

DEKNINGSGRAD AV TANNLEGER I ROGALAND 2007						
Kommune	Almen praksis privat tann- leger	Offentlig ansatte tann- leger	Totalt antall tannleger	Innbyggere pr 01.01.07	Innbyggere pr tannlege	Innbyggere pr tannlege inkl spesialister
Haugesund	26	7	33	32303	985	850
Karmøy	10	10,5	20,5	38349	2073	1967
Utsira	0	0	0	214		
Haugesund/Karmøy	36	17,5	53,5	70866	1376	1254
Sauda	3	2	5	4732	946	946
Suldal	1	2	3	3874	1937	1937
Vindafjord	2	4	7	8111	1159	1159
Ølen			0	0		
Bokn	0	0,25	0,25	793	3172	3172
Tysvær	2	2,75	4,75	9513	2003	2003
Nord-Ryfylke	8	11	19	27023	1422	1422
Hjelmeland	0	1,2	1,2	2727	2273	2273
Strand	3	4,3	7,3	10654	1459	1459
Forsand	0	0,5	0,5	1103	2206	2206
Sør-Ryfylke	3	6	9	14484	1609	1609
Kvitsøy	0	0,2	0,2	527	2635	2635
Finnøy	0	1	1	2672	2672	2672
Rennesøy	0	1	1	3526	3526	3526
Randaberg	3	2	5	9501	1900	1900
Sola	12	5,2	17,2	20666	1202	1202
Nord-Jæren/Ytre-Ryfylke	15	9,4	24,4	36892	1512	1452
Stavanger	87	23,8	110,8	117315	1078	979
Lund	1	0,6	1,6	3120	1950	1950
Bjerkreim	0	1	1	2507	2507	2507
Gjesdal	1	3	4	9621	2405	2405
Sandnes	33	12	45	60507	1407	1315
Sandnes	34	16,6	50,6	75755	1527	1468
Sokndal	0	1	2	3266	1633	1633
Egersund	6	3	10,6	13594	1282	1079
Hå	2	5,7	7,7	15072	1554	1554
Klepp	4	3	7	15271	2182	2182
Time	6	4	10	15048	1505	1075
Sør-Jæren	18	16,7	34,7	62251	1568	1425
ROGALAND 2007	200	101	302	404586	1340	1335

ANTALL PRIVATPRAKTISERENDE TANNLEGER 2007						
Kommune	Almenpraksis	Kjeveortopedi	Periodonti	Oral kirurgi	Endodonti	Totalt
Egersund	6	1	1			8
Gjesdal	1					1
Haugesund	26	5	1			32
Hå	2					2
Karmøy	10	1				11
Klepp	4					4
Lund	1					1
Randaberg	3					3
Sandnes	34	3	1			38
Sauda	3					3
Sokndal	0					0
Sola	12	1	1	1		15
Stavanger	85	6	3	2	3	99
Strand	3					3
Suldal	0					0
Time	6	2				8
Tysvær	2					2
Ølen	2					2
ROGALAND 2007	200	19	7	3	3	232

Kommunene Bjerkreim, Bokn, Finnøy, Forsand, Hjelmeland, Kvitsøy, Rennesøy, Utsira og Vindafjord har ikke privatpraktiserende tannleger.

PERSONELL I TANNHELSE ROGALAND 2007

TANNHELSE-DISTRIKT	OVERTANNLEGER			TANNLEGE 1			TANNLEGE 2			TANNPLEIERE			TANNHELSESEKR.			PERSONELL		
	STL	PERS	VAK	STL	PERS	VAK	STL	PERS	VAK	STL	PERS	VAK	STL	PERS	VAK	STL	PERS	VAK
Nord-Rogaland	1	1	0	0	0	0	29,5	30	340	8,2	9	17	30,0	38	64	68,7	78	421
Sør-Ryfylke	0,8	1	0	0,5	1	41	5,0	5	26	1,0	1	0	6,4	9	0	13,7	17	67
Nord-Jæren/ Ytre-Ryfylke	1	1	0	0	0	0	7,6	8	4	2,0	2	8	9,7	11	21	20,3	22	33
Stavanger	1	1	0	0	0	0	22,7	27	157	5,3	7	49	24,0	29	0	53,9	64	206
Sandnes	1	1	0	0	0	0	15,7	18	52	6,6	8	27	18,8	24	0	42,1	51	79
Sør-Jæren	1	1	0	0	0	0	17,8	19	71	5,6	6	16	18,6	22	26	43,0	48	113
SUM	5,8	6	0	0,5	1	41	98,3	107	650	28,7	33	117	107,7	133	111	240,8	280	919
ÅRSVERK VAKANT 2007			0,0			1			13,5			2,4			2,4			19,6
			0%			215%			13,8 %			8,9 %			2,2 %			

*Vakans i uker

HJEMLER OG VAKANSER I TANNLEGE- OG TANNPLEIERSTILLINGENE

TANNLEGER	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000	1999
Nord-Rogaland	30,5	28,86	15,4	17,5	17,5	18,5	18,5	17,5
Sør-Ryfylke	6,3	5,875	5,9	5,9	6,0	6,0	6,0	6,0
Nord-Jæren/Ytre-Ryfylke	8,6	9,44	8,9	9,1	8,8	9,2	9,0	9,0
Stavanger	23,7	23,87	21,7	23,7	24,5	25,1	25,0	24,6
Sandnes	16,7	17,45	19,2	18,2	16,9	17,3	16,8	18,0
Sør-Jæren	18,8	17,2	17,4	18,2	18,2	18,2	18,2	17,2

HJEMLER	104,6	102,7	98,5	102,5	102,5	104,1	102,9	101,5
VAKANSER	14,6	14,5	9,1	12,6	22,0	22,0	17,8	16,7
NETTO	90,0	88,2	89,4	89,8	80,5	82,0	85,1	84,8
% vakanser	14,0	14,1	9,2	12,3	21,5	21,2	17,3	16,4

5-ÅRINGENE

TANNHELSEDISTRIKT	TOTALT	REG.	% REG.	dmft=0	% dmft=0	dt=0	% dt=0	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Nord-Ryfylke t.o.m 2004								61	57	61	60	60	71	-	-	-
Nord-Rogaland	1259	982	78	728	74,1	763	77,7	56	49	44	47	53	59	64	69	74
Sør-Ryfylke	200	143	72	97	67,8	109	76,2	43	47	55	52	59	58	62	72	68
Nord-Jæren/Ytre-Ryfylke	566	444	78	355	80,0	372	83,8	74	59	64	62	62	68	73	73	80
Stavanger	1523	1003	66	752	75,0	792	79,0	69	64	62	67	65	70	74	74	75
Sandnes	1130	858	76	664	77,4	700	81,6	64	58	55	61	58	61	72	78	77
Sør-Jæren	897	664	74	521	78,5	558	84,0	67	62	56	57	61	66	75	75	78
ROGALAND 2007	5575	4094	73	3117	76,1	3294	80,5	65	58	57	59	60	65	71	74	76
							NORGE	67	62	60	59	65	61	69	73	

12-ÅRINGENE

TANNHELSEDISTRIKT	TOT	REG.	DMFT=0	%	DT=0	% DT=0	DMFT	GJ.SN.	DMFT 1-4	%	DMFT 5-9	%	DMFT>=10	%	DT	GJ.SN.
Nord-Rogaland	1461	1107	430	38,8	721	65,1	1914	1,7	536	48,4	79	7,1	7	0,6	7	0,6
Sør-Ryfylke	222	172	65	37,8	114	66,3	287	1,7	99	57,6	7	4,1	1	0,6	1	0,6
Nord-Jæren/Ytre-Ryfylke	618	496	236	47,6	370	74,6	673	1,4	228	46,0	31	6,3	1	0,2	1	0,2
Stavanger	1664	1139	482	42,3	764	67,1	1830	1,6	571	50,1	83	7,3	3	0,3	3	0,3
Sandnes	1216	906	386	42,6	622	68,7	1430	1,6	443	48,9	74	8,2	3	0,3	3	0,3
Sør-Jæren	1012	783	303	38,7	519	66,3	1475	1,9	393	50,2	74	9,5	10	1,3	10	1,3
ROGALAND 2006	6193	4603	1902	41,3	3110	67,6	7609	1,7	2270	49,3	348	7,6	25	0,5	25	0,5
TANNHELSEDISTRIKT	TOT	REG.	DMFT=0	%	DT=0	% DT=0	DT	GJ.SN.	MT	GJ.SN.	FT	GJ.SN.	DMFT			
Nord-Rogaland	1461	1107	430	38,8	721	65,1	765	1,0	23	0,0	1126	1,1	1,73			
Sør-Ryfylke	222	172	65	37,8	114	66,3	102	1,1	0	0,0	185	1,3	1,67			
Nord-Jæren/Ytre-Ryfylke	618	496	236	47,6	370	74,6	225	0,9	13	0,0	435	1,2	1,36			
Stavanger	1664	1139	482	42,3	764	67,1	708	1,0	27	0,0	1095	1,0	1,61			
Sandnes	1216	906	386	42,6	622	68,7	553	1,0	5	0,0	872	1,1	1,58			
Sør-Jæren	1012	783	303	38,7	519	66,3	531	1,2	10	0,01	934	1,3	1,88			
ROGALAND 2007	6193	4603	1902	41,3	3110	67,6	2884	1,0	78	0,0	4647	1,0	1,65			

% AV 12-ÅRINGER UTEN KARIESERFARING, DMFT=0

% AV 12-ÅRINGER UTEN KARIESERFARING, DMFT=0										DMFT for 12-ÅRINGER gj.s. antall tenner med kari- eserfaring									
	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	
TANNHELSEDISTRIKT	42	41	37	40	32	36	-	-	-	1,7	1,6	1,8	1,9	2,0	1,8	-	-	-	
Nord-Ryfylke t.o.m 2004	32	40	27	31	29	28	34	35	38,8	2,3	1,9	2,3	2,1	2,3	2,2	2,0	1,8	1,7	
Nord-Rogaland	33	33	33	37	24	28	33	32	37,8	2,1	2,2	2,3	2,2	2,4	2,2	2,1	2,3	1,7	
Sør-Ryfylke	46	41	42	43	36	33	38	38	47,6	1,5	1,8	1,8	1,7	1,9	2,2	1,7	1,8	1,4	
Nord-Jæren/Ytre-Ryfylke	43	48	44	43	39	37	38	39	42,3	1,4	1,3	1,3	1,5	1,9	1,6	1,7	1,7	1,6	
Stavanger	42	47	44	37	33	37	37	40	42,6	1,6	1,5	1,6	2,3	1,9	1,8	1,8	1,7	1,6	
Sandnes	39	37	34	35	31	29	32	34	38,7	1,9	2,1	2,2	2,0	2,2	2,2	2,2	2,0	1,8	
Sør-Jæren	40	42	38	38	33	35	36	37	41,3	1,7	1,7	1,8	1,9	2,0	2,0	1,9	1,8	1,7	
ROGALAND 2007	48	48	46	43	42	41	42	44		1,5	1,5	1,6	1,6	1,7	1,7	1,6	1,6		
Norge																			

% AV 12-ÅRINGENE SOM HAR HATT KARIES fordelt etter antall tenner

	2004					2005					2006					2007				
	0	1 - 4	5 - 9	10 +		0	1 - 4	5 - 9	10 +		0	1 - 4	5 - 9	10 +		0	1 - 4	5 - 9	10 +	
TANNHELSEDISTRIKT	0																			
Nord-Ryfylke t.o.m 2004	36	56	8	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nord-Rogaland	28	61	9	1	34	56	9	1	35	56	9	0	39	48	7	1				
Sør-Ryfylke	28	60	11	0	33	55	11	1	32	53	14	1	38	58	4	1				
Nord-Jæren/Ytre-Ryfylke	33	57	7	1	38	54	7	1	38	53	9	1	48	46	6	0				
Stavanger	37	49	7	1	38	54	7	0	39	53	7	0	42	50	7	0				
Sandnes	37	53	10	1	37	54	9	1	40	52	8	1	43	49	8	0				
Sør-Jæren	29	58	12	1	32	54	12	2	34	56	10	1	39	50	9	1				
ROGALAND 2007	35	55	9	1	36	54	9	1	37	54	9	1	41	49	8	1				

18-ÅRINGENE

TANNHELSEDISTRIKT	TOT	REG.	DMFT=0	%	DT=0	% DT=0	DMFT	DMFT 1-4	%	DMFT 5-9	%	DMFT >=10	%
Nord-Rogaland	1494	1080	105	9,7	518	48,0	5,8	371	34,4	405	37,5	240	22,2
Sør-Ryfylke	203	155	16	10,3	65	41,9	6,3	47	30,3	53	34,2	21	13,5
Nord-Jæren/Ytre-Ryfylke	618	478	59	12,3	260	54,4	5,6	165	34,5	167	34,9	87	18,2
Stavanger	1636	1142	143	12,5	544	47,6	5,3	419	36,7	400	35,0	147	12,9
Sandnes	1194	782	80	10,2	376	48,1	5,5	298	38,1	266	34,0	138	17,6
Sør-Jæren	930	664	60	8,9	325	48,9	6,3	214	32,2	245	36,9	145	21,8
ROGALAND 2007	6075	4301	463	10,8	2088	48,5	5,7	1514	35,2	1536	35,7	778	18,1

TANNHELSEDISTRIKT	TOT	REG.	ST	GJ.SN.	DT	GJ.SN.	MT	GJ.SN.	FT	GJ.SN.	ST+DFT	GJ.SN.	DMFT
Nord-Rogaland	1494	1080	23152	21,4	1560	1,4	45	0,0	4642	4,3	29354	27,2	5,8
Sør-Ryfylke	203	155	3083	19,9	244	1,6	7	0,0	726	4,7	4053	26,1	6,3
Nord-Jæren/Ytre-Ryfylke	618	478	9881	20,7	574	1,2	11	0,0	2088	4,4	12543	26,2	5,6
Stavanger	1636	1142	23835	20,9	1648	1,4	84	0,1	4360	3,8	29843	26,1	5,3
Sandnes	1194	782	16154	20,7	1064	1,4	26	0,0	3204	4,1	20422	26,1	5,5
Sør-Jæren	930	664	13354	20,1	887	1,3	26	0,0	3250	4,9	17491	26,3	6,3
ROGALAND 2007	6075	4301	89459	20,8	5977	1,4	199	0,0	18270	4,2	113706	26,4	5,7

% AV 18-ÅRINGER UTEN KARIESERFARING, DMFT=0												18-ÅRINGER MED KARIESERFARING, gj.s. antall tenner med karieserfaring (DMFT)				
TANNHELSEDISTRIKT	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Nord-Ryfylke t.o.m 2004	14,2	12,6	14,3	13,6	11,6	-	-	-	5,5	5,5	5,3	5,8	5,1	-	-	-
Nord-Rogaland	10,9	7,3	9,9	7,9	8,6	6,4	8,7	9,7	6,7	7,0	6,7	6,9	6,7	6,4	6,0	5,8
Sør-Ryfylke	11,1	7,6	12,6	10,5	7,8	6,5	8,3	10,3	5,9	6,3	6,0	6,6	6,1	6,5	6,8	6,3
Nord-Jæren/Ytre-Ryfylke	12,6	13,2	14,6	10,6	8,4	5,8	11,4	12,3	5,7	4,7	5,5	5,8	5,7	5,8	5,6	5,6
Stavanger	19,1	16,4	16,8	13,9	15,8	5,2	14,1	12,5	3,9	4,4	4,6	5,0	4,6	5,2	5,2	5,3
Sandnes	15,4	13,1	15,8	11,9	13,3	5,8	13,6	10,2	5,7	5,4	5,4	5,5	5,6	5,8	5,6	5,5
Sør-Jæren	10,7	8,6	10,2	10,2	8,5	6,5	9,4	8,9	6,1	6,2	6,0	6,4	6,6	6,5	6,5	6,3
ROGALAND 2007	14,1	11,9	13,5	11,4	12,0	11,3	11,4	10,8	5,6	5,6	5,6	5,8	5,8	5,9	5,8	5,7
Norge	16	17	17	17	16	17	16		5,1	5	5,0	5,0	5,0	4,9	4,9	

% AV 18-ÅRINGENE SOM HAR HATT KARIES fordelt etter antall tenner																			
2004										2005									
2006										2007									
TANNHELSEDISTRIKT	0	1 - 4	5 - 9	10 +	0	1 - 4	5 - 9	10 +	0	1 - 4	5 - 9	10 +	0	1 - 4	5 - 9	10 +	0	1 - 4	5 - 9
Nord-Ryfylke t.o.m 2004	12	42	32	14	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nord-Rogaland	9	29	33	30	9	31	35	25	9	37	33	21	10	34	38	22	10	34	38
Sør-Ryfylke	8	37	31	24	6	34	29	30	8	28	39	25	10	30	34	14	10	30	34
Nord-Jæren/Ytre-Ryfylke	8	13	13	9	11	36	34	20	11	34	39	16	12	35	35	18	12	35	35
Stavanger	16	38	31	10	14	38	31	17	14	39	31	15	13	37	35	13	13	37	35
Sandnes	13	35	33	19	13	32	36	19	14	36	31	20	10	38	34	18	10	38	34
Sør-Jæren	8	31	36	25	9	29	38	24	9	32	34	25	9	32	37	22	9	32	37
ROGALAND 2007	12	35	33	20	11	33	34	21	11	36	33	20	11	35	36	18	11	35	36

% AV 18-ÅRINGENE UTEN NY KARIES, DT=0											
TANNHELSEDISTRIKT	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	
Nord-Ryfylke t.o.m 2004	51	54	56	53	56	51	58	-	-	-	
Nord-Rogaland	35	39	44	43	44	48	44	42	46	48	
Sør-Ryfylke	48	35	47	49	47	48	43	46	39	42	
Nord-Jæren/Ytre-Ryfylke	58	51	47	53	47	48	48	46	51	54	
Stavanger	54	48	55	60	55	50	51	45	49	48	
Sandnes	49	47	47	50	47	46	48	45	71	48	
Sør-Jæren	46	47	51	51	51	50	43	43	43	49	
ROGALAND 2007	48	46	50	52	50	49	48	44	51	49	
Norge	49	50	51	50	50	50	51	52	53		

TANNHELSE ROGALAND FKF		Postadresse	Telefon	Telefax
Fylkestannlegen		Boks 130 4001 Stavanger	51 51 66 00	51 51 68 76
Magnar Torsvik		mob 90 17 53 08	51 51 69 07	
Anfinn Valland			51 51 68 29	
Ruth Linda Rasmussen			51 51 68 31	
Hans-Otto Torgersen		mob 90 10 31 33	51 51 69 09	
Malik Beglerovic		mob 94 83 68 00		
Heidi Fosse			51 51 69 96	
Helene Haver		mob 99 41 07 82	51 51 69 94	
Linda Næss			51 51 69 35	
Tannlegevakten (helgevakt)		Stavanger sentrum tannklinikk	51 52 33 44	
Tannlegevakten (helgevakt)		Haugesund sentrum tannklinikk	90 12 96 00	
Spesialisttannklinikken Bjergsted				
Overtannlege Anfinn Valland		Tastagt 30/32 4007 Stavanger	51 51 68 29	
anfinn.christian.valland@tannrogfkf.no				
Nord-Rogaland tannhelsedistrikt				
AMB	Bokn tannklinikk	5561 Bokn	52 75 25 80	52 75 25 81
	Haugesund sentrum tannklinikk	Boks 325 5501 Haugesund	52 70 77 00	52 70 77 01
	Kopervik tannklinikk	Boks 253 4291 Kopervik	52 83 40 10	52 83 40 17
AMB	Nedstrand tannklinikk	Boks 11 5560 Nedstrand	52 77 83 51	52 77 35 05
	Norheim tannklinikk	Boks 1243 5508 Karmsund	52 84 59 90	52 84 59 99
	Rossabø tannklinikk	Spannav.89 5532 Haugesund	52 72 74 39	52 72 14 45
	Sand tannklinikk	Helsetunet 4230 Sand	52 79 71 72	52 79 74 26
	Sandeid tannklinikk	5585 Sandeid	52 76 11 80	52 76 02 00
	Sauda tannklinikk	Boks 173 4201 Sauda	52 78 89 30	52 78 89 39
	Skjold tannklinikk	Vikanes 5574 Skjold	52 76 21 97	52 76 22 62
	Skudeneshavn tannklinikk	Boks 10 4297 Skudeneshavn	52 82 87 01	52 82 83 24
	Tysvær tannklinikk	Bergbygget 5563 Førresfjorden	52 75 45 20	52 77 74 98
	Vedavågen tannklinikk	Boks 34 4276 Vedavågen	52 84 57 00	52 84 57 01
	Ølen tannklinikk	Postboks 14 5588 Ølen	53 76 85 01	53 76 86 01
	Åkrehamn tannklinikk	Boks 139 4296 Åkrehamn	52 81 53 93	52 81 54 79
	Overtannlege Eivind Hauge	Haugesund sentrum tannklinikk	52 70 77 07	52 70 77 01
	eivind.hauge@tannrogfkf.no			
Nord-Jæren/Ryfylke tannhelsedistrikt				
AMB	Forsand tannklinikk	4110 Forsand	51 70 03 19	51 70 31 45
	Hjelmeland tannklinikk	Helsesenteret 4130 Hjelmeland	51 75 03 57	51 75 05 19
	Jørpeland tannklinikk	Fjelltunv. 84 4100 Jørpeland	51 74 03 90	51 74 87 30
	Tau tannklinikk	Helsesenteret 4120 Tau	51 74 62 31	51 74 54 22
	Overtannlege Steinar Bokn	Jørpeland tannklinikk	51 74 03 94	51 74 87 30
	steinar.bokn@tannrogfkf.no			
	Finnøy tannklinikk	4160 Finnøy	51 71 48 80	51 71 48 81
AMB	Kvitsøy tannklinikk	4180 Kvitsøy	51 73 53 48	
	Randaberg tannklinikk	Randabergv 370 4070 Randaberg	51 41 49 30	51 41 91 85
	Rennesøy tannklinikk	Postboks 36 4159 Rennesøy	51 72 07 30	51 72 07 31
	Sola tannklinikk	Boks 105 4097 Sola	51 65 35 10	51 65 35 16
	Tananger tannklinikk	Skibmannsv.3 4056 Tananger	51 71 86 90	51 71 86 91
	Overtannlege Elisabeth Langberg	Sola tannklinikk	51 65 35 42	51 65 35 16
	elisabeth.langberg@tannrogfkf.no			
Stavanger tannhelsedistrikt				
	Bjergsted tannklinikk	Tastagt. 30-32 4007 Stavanger	51 53 32 00	51 53 32 02
	Gausel tannklinikk	Boganesgeilen 9 B 4032 Stavanger	51 81 62 00	51 81 62 01
	Hundvåg tannklinikk	Boks 113 4086 Hundvåg	51 85 60 10	51 59 40 20
	Madla tannklinikk	Madlamarkv. 2 A 4041 Hafrsfjord	51 59 73 50	51 59 73 51
	Kvernevik tannklinikk	Kvernevikv 42 4049 Hafrsfjord	51 93 40 70	51 93 40 71
	Stavanger sentrum tannklinikk	Boks 130 4001 Stavanger	51 56 44 20	51 56 44 21
	Tjensvoll tannklinikk	Tjensvolltorget 4 4021 Stavanger	51 93 86 60	51 93 86 61
	Spes.periodonti Arne Osvik	Boks 130 4001 Stavanger	51 56 44 23	51 56 44 21
	Spes.kjeveortopedi Svein Vikse	Tastagt. 30-32 4007 Stavanger	51 53 32 00	
	Overtannlege Trond Strømstad	Stavanger sentrum tannklinikk	51 56 44 28	51 56 44 21
	trond.stromstad@tannrogfkf.no			
Sandnes tannhelsedistrikt				
	Ganddal tannklinikk	Olabakken 5 4322 Sandnes	51 68 31 80	51 62 46 65
	Hommersåk tannklinikk	Nøtteskjellv 3 4310 Hommersåk	51 97 17 90	51 97 17 91
	Lura tannklinikk	Gamlev. 4 4315 Sandnes	51 96 16 20	51 96 16 21
AMB	Oltedal tannklinikk	4333 Oltedal	51 61 08 05	
	Sandnes sentrum tannklinikk	Holbergsgate 22 4306 Sandnes	51 60 38 80	51 60 38 81
	Vikeså tannklinikk	4389 Vikeså	51 45 24 06	51 45 12 21
	Ålgård tannklinikk	Rettedalen 11 4330 Ålgård	51 61 24 40	51 61 92 17
	Overtannlege Øyvin Magnussen	Sandnes sentrum tannklinikk	51 60 38 88	51 60 38 81
	oyvin.magnussen@tannrogfkf.no			
Sør-Jæren tannhelsedistrikt				
	Bryne tannklinikk	Storgt. 28 4340 Bryne	51 77 16 00	51 77 16 01
	Egersund tannklinikk	Boks 368 4379 Egersund	51 46 24 50	51 46 24 51
	Klepp tannklinikk	Olav Hålandsveg 2 4352 Kleppe	51 78 60 50	51 78 60 51
	Nærbø tannklinikk	Hå helsesenter 4365 Nærbø	51 79 99 20	51 43 41 80
	Moi tannklinikk	4460 Moi	51 40 11 70	51 40 11 12
	Sokndal tannklinikk	Boks 65 4381 Hauge i Dalane	51 47 44 20	51 47 61 59
	Varhaug tannklinikk	Ånestadv. 17 4360 Varhaug	51 79 85 40	51 79 85 45
AMB	Åna tannklinikk	Åna Kretsfengsel 4365 Nærbø	51 79 91 72	
	Spes.kjeveortopedi Svein Vikse	Helsesenteret 4362 Vigrestad	51 79 15 70	51 43 13 95
	Overtannlege Åge Hansen	Nærbø tannklinikk	51 79 99 25	51 43 41 80
	age.hansen@tannrogfkf.no			

Alle ansatte har mailadresser etter malen fornavn.etternavn@tannrogfkf.no
www.tannhels erogaland.no

www.tannhelserogaland.no

ROGALAND
FYLKESKOMMUNE